

D ů v o d y:

Vezmou-li se za základ skutková zjištění odvolacího soudu, že kupní smlouva o dluhopisech rakouské válečné půjčky stala se s tou výhradou, že žalobce bude moci použítí koupených dluhopisů k zaplacení válečné daně, a že tento konečný účel koupě byl výslovně učiněn podmínkou smlouvy, a nesporná okolnost, že příslušné finanční úřady prohlásily placení válečné daně koupenými a berním úřadem v L. přijatými dluhopisy válečné půjčky za neplatné — neobstojí výtku, že odvolací soud, vyhověv žalobě, nesprávně posoudil věc po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). V době, kdy kupní smlouva byla učiněna, platilo již nařízení Národního výboru ze dne 2. listopadu 1918, čís. 19 sb. z. a n., jímž bylo zrušeno povolení, platiti válečnou daň dluhopisy rakouských válečných půjček; platnost kupní smlouvy byla tedy učiněna závislou na podmínce nemožné a kupní smlouva byla neplatná, ať již za podmínku položen byl konečný účel nebo pohnutí (§ 901 obč. zák.), a ať šlo o podmínku odkládací nebo rozvazovací (§§ 968, 897, 898 obč. zák.). Když tomu tak jest, může žalobce dle § 1435 obč. zák. požadovati zpět to, co dal za účelem splnění smlouvy, t. j. peněz 4200 K, proti tomu, že vrátí žalovanému to, co od něho obdržel, totiž dluhopisy válečných půjček. Ježto jde o nárok kondikční, nemají místa ustanovení § 933 obč. zák. o zániku nároku ze správy, ani předpisy §§ 871, 875, 1294, 1295 obč. zák., jichž žalovaný se dovolává — aniž lze tvrditi, že nahodilá škoda stíhá žalobce. Případná škoda jde na vrub žalovaného, v jehož jmění se přihodila (§ 1311 obč. zák.).

Čís. 2114.

Schovatel, jemuž lze vytknouti zanedbání povinné péče, ručí za škodu, způsobenou odcizením uschované věci, třebaž ukladatel byl v prodlení s jejím vyzdvihnutím.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, Rv I 731/22.)

Žalobkyně schovala si u žalované ranec, slíbivši, že si ještě týž den proň přijde. Neučinila však tak, načež příštího dne byl žalované ranec neznámým pachatelem odcizen. Žalobní nárok o náhradu škody uznal procesní soud své stolice z polovice po právu, shledav v tom, že si žalobkyně ranec týž den nevyzvedla, její spoluzavinění ve smyslu § 1304 obč. zák. Odvolací soud vyhověl žalobě zcela. D ů v o d y: Pro právní posouzení tohoto případu přicházejí v úvahu zásady §§ 961 a 964 obč. zák. Tím, že si žalobkyně nepřišla ještě týž den k žalované pro uschované věci, jak byla slíbila, nebyla žalovaná sprostěna povinnosti, pečovati o další bezpečné jich uložení, a tím zabrániti jejich odcizení, v němž nelze spatřovati pouhou náhodu, za niž by žalovaná nebyla zodpovědna, jak se odvolání žalované snaží doličiti, odvolávajíc se na ustanovení § 964 obč. zák. Tím méně je odůvodněno odvolání žalované pokud se snaží veškeru zodpovědnost za odcizené věci převáliti na žalobkyni, zejména tvrzením, že byla žalovaná slibem žaluující, dle něhož si tato měla ještě týž den pro věci přijíti, uvedena v omyl.

Z toho je patrné, že žalobkyně, nevyzdvihnuvši uschované věci od žalované v umluvenou dobu, nezavinila jejich ztrátu krádeží, a proto nelze souhlasit se stanoviskem soudu první stolice, že byla škoda způsobena i její vinou, takže tu není podkladu pro použití § 1304 obč. zák., nýbrž dlužno dle § 1295 obč. zák. uložit žalované straně náhradu celé škody, způsobené straně žalující.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozřešení sporu záleží na zodpovědní otázky, zda žalovaná byla povinna, svěřené jí věci pečlivě déle opatrovati, i když žalobkyně si jich v určený čas nevyzvedla, a dále, zda ručila i za škodu, způsobenou krádeží. V těchto směrech dlužno uvésti toto: Žalovaná, převzavši věci v uschování, byla dle § 961 obč. zákona povinna je bedlivě opatrovati, a vrátil je po projití času, ke schování určeného, ve stavu, v jakém jí byly odevzdány. Pakli-li si žalobkyně věci v ustanovený čas nevyzvedla, mohla žalovaná, chtěla-li se zbaviti povinnosti ze schovací smlouvy, uschované věci odevzdati do soudního uschování (§ 1425 obč. zák.). Když tak neučinila, byla i nadále povinna, věci bedlivě opatrovati, dokud si jich žalovaná nevyzvedla. Prodlení věřitelovo má pravidelně ten účinek, že nebezpečí nahodilé zkázy nebo zhoršení věci přechází na něho (§ 1419 obč. zák.). Při smlouvě schovací však uschovatel za nahodilou zkázu a ztrátu věci, v uschování dané, neručí, leč toliko při zanedbání povinné péče (§ 964 obč. zák.). Schovatel neručí tedy ani za škodu, způsobenou odcizením věci (třetí osobou), leč, že by byl zanedbal povinnost, věc bezpečně uschovati, že by ji uschoval nedbale. Z toho plyne, že nevyzvednutí balíku nemělo v zápětí pro žalobkyni právní újmy, žalovaná byla nicméně povinna i nadále balík pečlivě opatrovati a proto správně posoudil věc soud odvolací, když z tohoto důvodu neuznal na spoluvinu žalované na škodě, odcizením věci způsobené ve smyslu § 1304 obč. zák. Jinou jest však otázka, zda žalovaná ručí za škodu, krádeží balíku způsobenou, zda jí totiž lze přičítati vinu na škodě té potud, že snad krádež usnadnila nedbalým uschováním věci (§ 964 obč. zák.). V tom směru je nesporno, že balík byl uschován žalovanou za nepřítomnosti a mlčky projeveného souhlasu žalobkyně v předsíni domu žalované, na skříni tam postavené. Jest důležité zjistiti, zda žalovaná nechala, když byla v čas krádeže mimo dům, dveře předsíně, v níž ranec byl uschován, otevřeny, či zda je na klíč uzamkla a klíč uschovala, by do síně nikdo cizí přijíti nemohl. Dle trestního udání uzamkla žalovaná v den krádeže ranec po odchodu neznámé ženštiny, jež si pro ranec ten přišla, dveře předsíně, nechala však klíč třetí ve dveřích a odešla do protějšího domu k tchýni. V tom směru neučinil však ani soud odvolací, ani soud procesní žádného zjištění, takže se jeví řízení, následkem odchýlného právního názoru na věc nejvyšším soudem vůči názoru soudu odvolacího — který nepovažuje odcizení věci třetí osobou za nahodilou škodu a činí zaň schovatelku bezpodmínečně odpovědnou — býti neúplným, což má

v zápětí, že nelze dokonale probrati a dukladně posouditi sporný případ (§ 496 čís. 3 c. ř. s.).

Čís. 2115.

Rozhodnutí o nároku na zřízení věna jest místně příslušný obecný soud povinného.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, Nd I 660/22.)

Záporný spor o příslušnost mezi okresními soudy v Žamberku a Kroměříži k rozhodnutí o žádosti Marie H-ové, rodem M-ové, bydlící v obvodu okresního soudu v Kroměříži, by jejímu otci Klementu M-ovi, bydlícímu v obvodu okresního soudu v Žamberku, bylo dle § 1221 obč. zák. uloženo, by jí zřídil přiměřené věno, — rozhodl Nejvyšší soud v ten smysl, že uznal příslušnost okresního soudu v Žamberku.

Důvody:

Zákon neobsahuje výslovného ustanovení o tom, který soud jest místně příslušným pro rozhodnutí v řízení mimosporném podle § 1221 obč. zák., pročez dlužno dle § 7 obč. zák. užití obdoby zákonného předpisu, upravujícího soudní příslušnost v případech podobných. Takovým předpisem jest ustanovení §§ 65 a 66 j. n. o osobním sudišti pro vymáhání majetkových nároků. Tento předpis platí sice podle svého doslovu pro řízení sporné, ale nárok na zřízení přiměřeného věna, ač náleží k řízení mimospornému, přece stane se, musí-li býti uplatněn osobou oprávněnou proti osobě povinné, předmětem soudního rozhodnutí, jež týká se rozepře osob těchto v příčině majetkových práv. Ustanovení §§ 65 a 66 j. n. dlužno zde tím spíš užití, poněvadž vyhovuje jednak základní zásadě právní, že nikdo nesmí býti odňat svému zákonnému soudci, jednak i povaze věci, neboť onen soud, jemuž podléhá osoba povinná, nejlépe může věc posouditi a rozhodnouti. Klement M. má řádné bydliště v obvodu okresního soudu Žambereckého a tento soud je tudíž podle §§ 65 a 66 j. n. jeho osobním sudištěm. Byl tedy tento soud uznán místně příslušným.

Čís. 2116.

Vypočtení existenčního minima výměnkářova. Hodnotu výměnkářských dávek dlužno posuzovati dle dob pravidelných. Do hodnoty dávek jest započísti též cenu bytu.

Výklad dosahu slova »nezbytný« (§ 330 ex. ř.) jest ponechán volnému soudcovskému uvážení.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, R II 457/22.)

Soud první stolice povolil pro peněžitou pohledávku exekuci na výměnek Marie S-ové, zjištěný na nemovitosti, vkladem nadzástav-